Refrany popular valencià: "Novembre acabat, hivern començat".

EJEMPLAR GRATUITO

AÑO I
NOVIEMBRE / DICIEMBRE DE 2026

EL PERIÓDICO de aquí

Nº 8

LA VOZ DE NUESTROS PUEBLOS, CIUDADES Y COMARCAS

LA COSTERA
LA CANAL DE NAVARRÉS

ElPeriodicodeAqui.com

Entrevista a José Marín

▶ El alcalde de La Granja de la Costera destaca la reducción de la deuda municipal, los retos en vivienda y confirma que repetirá como candidato en 2027. P4

Entrevista a Estela Darocas

▶ La exalcaldesa de Navarrés y senadora saliente repasa los retos de La Canal, la defensa de la navegación de Escalona y la mejora de las comunicaciones. P16

GENERALITAT VALENCIANA
Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats

Nueva vida para la estación de autobuses de Xátiva

▶ EL AYUNTAMIENTO RENOVARÁ LA INFRAESTRUCTURA, CON UN NUEVO APARCAMIENTO DE DOS PLANTAS P5

Los pueblos plantan cara a la despoblación

▶ Diez municipios recibirán financiación de la Diputación de Valencia para reforzar sus recursos municipales y hacer frente a los desafíos de vivir en municipios pequeños. P8-9

El pintor xativí José Ramón Blesa pinta cada semana contra la guerra en Gaza P6

De Ruta por Enguera supera las 100 visitas guiadas y los 2.000 participantes P17

Lluch y Chulbi agro

VENTA Y DISTRIBUCION:
FITOSANITARIOS
FERTILIZANTES
INSUMOS AGRICOLAS

CENTRAL
Pol.Ind. Camí L'Estret / Cmo. Braçal de Ferran 12-14, 46800, XÀTIVA (Valencia)
Teléfono: 96 228 33 51 · 96 228 33 59 · E-mail: llch@lluchychulbi.com

ALCANTERA DEL XUQUER
Almacén logístico y tienda de insumos agrícolas
Av. Ribera Alta, 16, 46293, Alcantera del Xuquer
Teléfono: 962 580 334 · Móvil: 687 793 491
E-mail : info@lluchychulbi.com

ALBACETE
Almacén logístico: Poligono industrial Romica, parcela 37, nave 29, 02006, Albacete
Teléfono: 620 83 62 26
E-mail : info@lluchychulbi.com

Valdonaire S_L
SUMINISTROS PARA LA CONSTRUCCIÓN

Materiales para la construcción | Estudio de proyectos
Gestión de materiales | Maquinaria industrial y más.

Ctra. Simat s/n Xàtiva | 722 709 163 | info@suministrosvaldonaire.com | www.suministrosvaldonaire.com

EL PERIÓDICO De aquí

Medios Impresos y Digitales de Aquí S.L.no puede ser reproducida, distribuida, comunicada públicamente o utilizada, ni en todo ni en parte, ni registrada en, o transmitida por, un sistema de recuperación de información, en ninguna forma, ni por ningún medio, sea mecánico, fotoquímico, electrónico, magnético, electroóptico, por fotocopia o cualquier otro, ni modificada, alterada o almacenada sin la previa autorización por escrito de la sociedad editora. Queda expresamente prohibida la reproducción de los contenidos de Medios Impresos y Digitales de Aquí S.L. a través de recopilaciones de artículos periodísticos, conforme al Artículo 32.1 de la LEY 23/2006, texto refundido de la Ley de Propiedad Intelectual. Para autorizaciones: redaccion@elperiodicodeaqui.com.

Carrer Pintor Rafael Solbes, 12
46017 Valencia (Valencia)

Teléfono: 691 516 509
Publicidad: 691 516 508

redaccion@elperiodicodeaqui.com
www.elperiodicodeaqui.com

DIRECTOR Y FUNDADOR:
PERE VALENCIANO
pere_valenciano@elperiodicodeaqui.com

JEFA DE REDACCIÓN:
JUDITH CELMA
judith@elperiodicodeaqui.com

COORDINADORA COMERCIAL:
DIANA BALLESTAR
691 516 508
web@elperiodicodeaqui.com

Delegados:

VALENCIA:
Borja Pedrós
valencia@elperiodicodeaqui.com

CASTELLÓN:
Eva Beltran
castellon@elperiodicodeaqui.com

ALICANTE:
Hugo Moreno
alicante@elperiodicodeaqui.com

CAMP DE MORVEDRE:
Borja Pedrós
morvedre@elperiodicodeaqui.com

L'HORTA NORD:
Jorge Zaldivar
horta@elperiodicodeaqui.com

L'HORTA SUD:
Jorge Zaldivar
hortasud@elperiodicodeaqui.com

CAMP DE TÚRIA / LA SERRANÍA / RINCÓN DE ADEMUZ:
Judith Celma
turia@elperiodicodeaqui.com
laserrania@elperiodicodeaqui.com
rincon@elperiodicodeaqui.com

LA RIBERA / LA SAFOR:
Marta Collado
lasafor@elperiodicodeaqui.com
laribera@elperiodicodeaqui.com

PALANCIA / MIJARES:
Eva Beltran
palancia@elperiodicodeaqui.com

LA PLANA DE UTIEL-REQUENA / LA HOYA DE BUÑOL-CHIVA / EL VALLE DE AYORA-COFRENTES
Sara de la Fuente
requenautiel@elperiodicodeaqui.com
lahoya@elperiodicodeaqui.com
elvalle@elperiodicodeaqui.com

LA VALL D'ALBAIDA / LA COSTERA / LA CANAL DE NAVARRÉS
Judit Julian
vallcosteracanal@elperiodicodeaqui.com

Comerciales:

DANI RIERA
636 713 236
dani@elperiodicodeaqui.com

MIRIAM SÁNCHEZ
611 624 192
secretaria@elperiodicodeaqui.com

NURIA MUÑOZ
666 411 185
nuria@elperiodicodeaqui.com

Diseño:
JAIME SORIANO
arte@elperiodicodeaqui.com

Administración:
ESTEFANÍA MUÑOZ
administracion@elperiodicodeaqui.com

EDITA:
Medios Impresos y Digitales de Aquí S.L.

IMPRESIÓN:
HENNEO PRINT, S.L.
Calle Albert Einstein, núm. 44
Pol. Ind. San Miguel Sector IV Parcela I
Villanueva de Gállego (Zaragoza) 50830

El Periódico de Aquí La Vall d'Albaida-La Costera-La Canal de Navarrés
Depósito Legal: V-2137-2026
Periodicidad: mensual.

EDITORIAL

No ens acostumem a mirar cap a un altre costat

Hi ha realitats davant de les quals no podem mirar cap a un altre costat. La de Gaza és una d'elles. Les imatges de famílies que ho perden tot, de xiquets que creixen entre runes i de mares que fugen amb els seus fills als braços ens recorden que darrere de cada notícia hi ha vides, històries i persones que patixen les conseqüències de la violència.

Però, enmig de tanta informació i de tantes imatges, també és important no perdre la capacitat d'indignar-nos. No podem deixar que el patiment humà es convertisca en una notícia més, que passa per davant dels nostres ulls i desapareix amb la següent actualitat. Cada imatge representa una història que mereix ser contada i cada vida perduda és molt més que una xifra.

Davant d'esta realitat, hi ha moltes maneres d'alçar la veu. El pintor xativí José Ramón Blesa ha trobat en l'art la seua forma de denunciar el que està passant a Gaza. Amb la col·lecció 'Ja hi ha prou', publica cada setmana una nova obra inspirada en el patiment de la població palestina. Un projecte que va més enllà de la pintura i que busca despertar consciències, provocar reflexió i mantindre viva la denúncia.

Potser un quadre no pot aturar una guerra, reconstruir una casa destruïda ni tornar la vida a les persones que l'han perduda. Però l'art té la capacitat d'emocionar, de fer-nos pensar i de posar davant dels nostres ulls allò que no hauríem d'oblidar. També pot convertir-se en una ferramenta per a donar veu a qui patix i per a recordar que la cultura no ha de viure d'esquena a la realitat que l'envolta.

La iniciativa de Blesa demostra que no cal disposar d'un gran altaveu per a expressar una reivindicació. Cadascú pot aportar el seu granet d'arena des d'allò que sap fer, des de la seua professió o des de la seua manera d'entendre el món. El més important és no quedar-se indiferent. Perquè no podem normalitzar la violència ni resignar-nos davant del patiment dels altres. 'Ja hi ha prou' és molt més que el títol d'una col·lecció: és un crit que hauria de continuar sent necessari mentre hi haja persones que patisquen les conseqüències de la guerra. I, sobretot, és un recordatori que mirar, comprendre i alçar la veu també importa.

TRIBUNA ABIERTA

Esther Lluch Bataller

CIENTÍFICA BIOMÉDICA

¿Podemos seguir generando neuronas?

Durante décadas se pensó que, una vez alcanzada la edad adulta, nuestro cerebro dejaba de fabricar neuronas. Sin embargo, investigaciones recientes aportan nuevas evidencias de que conservamos cierta capacidad de generar neuronas incluso durante el envejecimiento.

Este proceso se conoce como neurogénesis adulta y se ha observado especialmente en el hipocampo, una región cerebral fundamental para el aprendizaje y la memoria. Allí existen células madre capaces de dividirse y dar lugar a nuevas neuronas que, tras madurar, pueden incorporarse a los circuitos cerebrales.

Pero ¿para qué sirven estas nuevas neuronas? En animales, se ha demostrado que participan en procesos que permiten distinguir recuerdos similares. Un ejemplo cotidiano sería recordar dónde hemos aparcado hoy el coche sin confundirlo con el lugar de ayer.

Uno de los descubrimientos más sorprendentes llega este 2026. Un estudio publicado en Nature ha analizado el cerebro de los llamados SuperAgers, personas de 80 años o más cuya memoria episódica es comparable a la de personas de 50. Los investigadores encontraron características particulares en sus mecanismos de neurogénesis y observaron alteraciones en estos procesos en personas con Alzheimer. Aunque todavía no sabemos si estas alteraciones contribuyen directamente a la enfermedad, el hallazgo abre nuevas vías de investigación. ¿Podemos favorecer la formación de nuevas neuronas? En animales, el ejercicio físico estimula este proceso. En humanos, aunque todavía no se ha demostrado ese efecto directamente, numerosas investigaciones respaldan sus beneficios sobre la memoria y la función cognitiva.

Caminar a buen ritmo, bailar o practicar deporte regularmente son formas de cuidar nuestro cerebro. Asimismo, aprender un idioma, tocar un instrumento o adquirir nuevas habilidades favorece la neuroplasticidad, es decir, la capacidad cerebral de modificar sus conexiones y adaptarse a nuevas experiencias. Dormir adecuadamente, reducir el estrés y mantener relaciones sociales también contribuyen a nuestra salud cerebral.

Todavía queda mucho por descubrir sobre la formación de nuevas neuronas, pero la ciencia nos revela algo esperanzador: nuestro cerebro puede seguir generando neuronas, aprendiendo y adaptándose a lo largo de la vida. Cada etapa sigue siendo una oportunidad para cuidar nuestra salud cerebral.

LA VIÑETA, POR VICENTE GARCÍA NEBOT: *'JUEGOS DE MESA'*

REDES SOCIALES

Seguidores *@elperiodicodeaqui*

▶ TOTAL **191.600**

▶ PERIODICODEAQUI

▶ @AQUIVALLCOSCAN

▶ EL PERIÓDICO DE AQUÍ
LA VALL D'ALBAIDA - LA COSTERA - LA CANAL DE NAVARRÉS

▶ ELPERIODICODEAQUI

TRIBUNA OBERTA

Roger Cerdà i Boluda

ALCALDE DE XÀTIVA

Avançar junts cap a unes comarques millors

Els pressupostos municipals de 2027 són una mostra de la transformació que està experimentant Xàtiva i de la nostra voluntat de continuar avançant. Amb 40,07 milions d'euros, presentem el segon pressupost més gran de la història de la ciutat, uns comptes que ens permetran culminar projectes, reforçar serveis públics i preparar Xàtiva per als reptes de futur.

Hem elaborat uns pressupostos realistes, sense comptabilitzar subvencions que no estan concedides ni ingressos que no tenim garantits. I això és especialment important en un exercici en què ni la Generalitat Valenciana ni la Diputació de València han previst cap nova aportació per a inversions a Xàtiva. Cap euro per a nous projectes, fet que ens obliga a assumir un esforç inversor encara més important des de les arques municipals.

En canvi, cal destacar l'increment en 1,5 milions € de la participació en els tributs de l'Estat, una aportació del Govern d'Espanya que arriba als 11,74 milions € i que contribueix decisivament a sostenir els serveis que necessita la ciutadania. Malgrat aquesta falta de finançament inversor autonòmic i provincial, destinarem 3,54 milions d'euros a inversions, amb una aportació directa municipal d'1,65 milions.

Perquè avançar també és cuidar el nostre entorn, millorar els nostres servicis i treballar junts per a construir un futur millor; si sumem esforços, podem aconseguir que les nostres comarques avancen"

Impulsarem projectes com el Centre Raimon d'Activitats Culturals, el futur aparcament de l'estació d'autobusos, la reforma del pavelló de voleibol, la recuperació del Jardí del Bes i millores en carrers, camins, xarxes d'aigua i equipaments.

Tot això sense descuidar les polítiques socials, que incrementen els seus recursos, ni comprometre l'estabilitat econòmica municipal. Hem passat d'un endeutament del 110% el 2015 a situar-nos al voltant del 30% en 2027, gràcies a una gestió honesta, rigorosa i responsable dels diners de totes i tots.

Després de prop d'un centenar de projectes en quatre anys, continuem amb el mateix objectiu: gestionar amb responsabilitat, invertir amb criteri i millorar la vida de les persones. Perquè Xàtiva no s'atura. I el seu futur es construeix treballant cada dia.

TRIBUNA OBERTA

Jordi Sarrión Carbonell

CONSULTOR POLÍTIC I PERIODISTA

No tot va malament

Hi ha una idea que convé recordar enmig del soroll polític: no tot va malament. O, almenys, no tot està perdut. Però això no vol dir que puguem mirar cap a un altre costat davant d'algunes formes de fer política que, a força de repetir-se, comencem a considerar normals.

En LTI. La llengua del Tercer Reich, el filòleg Victor Klemperer va documentar com el nazisme va transformar el llenguatge quotidià. Va observar com les paraules, les expressions i els marcs mentals s'introduïen en la conversa fins a fer habitual allò que abans hauria resultat intolerable.

El llenguatge no és innocent. No sols descriu la realitat: també contribueix a delimitar què sembla acceptable, imaginable i, finalment, possible.

Per això em preocupa que hàgem començat a normalitzar la deshumanització, l'insult permanent i la idea que qui pensa diferent és un enemic. Quan el debat públic adopta aquests codis, no guanya necessàriament qui els utilitza. Perdem tots: s'empobreix la conversa, augmenta la tensió social i la discrepància acaba entrant també a les cases i a les famílies.

Em preocupa que hàgem començat a normalitzar la deshumanització, l'insult permanent i la idea que qui pensa diferent és un enemic; quan el debat públic adopta aquests codis, no guanya necessàriament qui els utilitza"

Les conseqüències ja les estem veient en altres parts del món. Un client que tinc als Estats Units em contava fa poc que alguns veïns seus, ara votants de Trump, han deixat de saludar-lo. Quan la política trenca també la convivència més quotidiana, alguna cosa estem fent malament. No deixem que això arribe també ací.

Ho dic com a consultor polític i com a periodista. La política necessita estratègia, competició i confrontació. Cal defensar idees, assenyalar errors i disputar les eleccions amb ambició. Però no confonguem el show i el soroll amb una estratègia encertada, ni la provocació permanent amb la capacitat de comunicar. Això ens interpel·la a tots: als qui estem davant de la càmera i als qui treballem darrere. La polarització no es produeix tota sola. Es construeix amb decisions, paraules i estratègies. I també podem decidir no alimentar-la.

Juguem net. No confonguem contundència amb crueltat ni adversaris amb enemics. Podem confrontar sense deshumanitzar i competir sense renunciar a unes regles compartides.

La democràcia no ens va caure del cel: va costar esforços, renúncies i massa sacrificis. No la donem per garantida ni la desgastem per guanyar un titular o una campanya.

No tot va malament. Però encara estem a temps de fer política d'una altra manera. I això també és guanyar.

JOSÉ MIGUEL MARÍN Alcalde de La Granja de La Costera

"PAGAMOS 140.000 EUROS DE DEUDA Y AHORA TENEMOS MARGEN PARA NUEVAS INVERSIONES"

José Miguel Marín, el alcalde de La Granja durante la entrevista concedida a El Periódico de Aquí. / PLÁCIDO GONZÁLEZ

■ JUDIT J. M | **LA GRANJA**

El alcalde de La Granja de la Costera hace balance de la legislatura, repasa los principales proyectos realizados y los retos pendientes del municipio, con especial atención a la vivienda y la despoblación. Además, confirma que volverá a presentarse a la Alcaldía en 2027.

► ¿Cuál ha sido el principal logro de su gobierno durante esta legislatura y qué mejoras destacaría para los vecinos?

► El primer logro es que me considero una persona tranquila y pacífica. Dada la situación en la que se encontraba el pueblo, trasladar esa tranquilidad, paz y unión, y demostrar a los vecinos que están en buenas manos, ha sido una gran satisfacción. Siempre he deseado y deseo que estén lo mejor posible. Les he tratado y les trato a todos por igual, sin diferencias políticas. Por mi parte, nunca he hecho distinciones y siempre he mirado por el bien de todos. En cuanto a las actuaciones que han tenido un mayor impacto, destacaría las obras del Plan Conviure, una subvención de la Generalitat por la que estoy muy agradecido, ya que, gracias a su ejecución, hemos conseguido darle otro aspecto al pueblo.

► ¿Cómo ha evolucionado la economía municipal y qué proyectos quedan pendientes, especialmente en materia de vivienda?

► La situación económica del Ayuntamiento ha mejorado desde que entramos. El 7 de diciembre de aquel año solo disponíamos de una cuenta con 1.126 euros. Además, teníamos una auxiliar administrativa compartida con otro ayuntamiento, por lo que los martes y los jueves el consistorio permanecía cerrado, y un secretario que tuvo que marcharse porque nos dijo que no podíamos pagarle. Durante la primera legislatura pagamos 140.000 euros de deuda del anterior equipo de gobierno. Hoy en día, el Ayuntamiento sí tiene margen para afrontar nuevas inversiones. De hecho, dentro de poco queremos finalizar el polígono industrial, que no se terminó en su debido momento. Por otra parte, hay un proyecto que tenemos pendiente y que nos habría gustado tener ya en marcha: la construcción de nuevas viviendas. La Granja de la Costera es un pueblo de apenas 300 habitantes, con pocas viviendas disponibles para adquirir o comprar, por lo que es necesario construir nuevas casas.

► La Procesión Magna reunió en octubre a numerosos municipios. ¿Qué ha significado este acontecimiento para La Granja?

► Esta celebración ha supuesto un gran encuentro religioso y muy emotivo. Los vecinos de todos los municipios vivieron un acto que, para mí, ha sido inigualable e insuperable. Todo el trabajo y la organización salieron a la perfección y quedará en la memoria de todos como algo que nunca antes se había vivido en el pueblo.La participación de todos fue, además, una jornada especial de convivencia y unión entre pueblos y vecinos, en la que se congregaron multitud de personas de toda la comarca. Desde aquí quiero volver a dar las gracias a todos los alcaldes, concejales y al diputado provincial Evarist Aznar por acompañarme y representar a sus respectivos municipios en este acto tan especial, celebrado con motivo de los 800 años de la muerte de nuestro santo patrón y protector, San Francisco de Asís.

► El colegio ha duplicado su alumnado y ha incorporado un aula de 0 años. ¿Cómo puede ayudar este crecimiento a atraer familias y combatir la despoblación?

► Puede ayudar a las familias que trabajan o quieren trabajar fuera de casa a conseguir una mejor conciliación familiar. Además, somos un pueblo que necesita atraer a más jóvenes o conseguir que se queden a vivir aquí. Sobre todo, queremos que las nuevas generaciones que tengan o deseen tener hijos dispongan de todos los servicios y las condiciones necesarias en todos los aspectos. Quiero agradecer el gran esfuerzo y trabajo que se está realizando desde la Concejalía de Educación para mantener un colegio en crecimiento y, por supuesto, también a los padres que han apostado o siguen apostando por llevar a sus hijos al colegio de La Granja de la Costera.

► ¿Cuáles son los principales retos del municipio para mantener y mejorar sus servicios? ¿Qué papel tienen las ayudas de otras administraciones?

► Los principales retos son mantener los servicios que tenemos y seguir mejorándolos. En educación, queremos seguir apoyando el crecimiento del colegio, que ha duplicado su alumnado y ha incorporado un aula de 0 años. En sanidad, hemos creado un nuevo centro de salud y seguimos dotándolo de nuevas necesidades. También trabajamos en la mejora de los espacios públicos, con nuevo mobiliario y plantación de árboles. Contamos con un gimnasio, un centro de ocio y diferentes talleres, como el de memoria para mayores, además de actividades como estiramientos y pilates. Por otra parte, estamos realizando obras y adecuaciones en el local MAVI para fiestas y eventos y mejorando las instalaciones deportivas. En breve se pintará el frontón y seguimos apoyando al comercio local. También hay que agradecer que, gracias al Plan de Inversiones de la Diputación de Valencia, podemos realizar obras en el pueblo que, de otra manera, no serían posibles.

► ¿Volverá a presentarse a la Alcaldía en 2027? ¿Qué mensaje quiere trasladar a los vecinos de cara al futuro?

► Sí. Siempre he tenido claro que, mientras el pueblo me quiera, estaré al lado de todos los ciudadanos de La Granja de la Costera. Sigo pensando lo mismo que cuando me presenté por primera vez como candidato a la Alcaldía. El mensaje que quiero trasladar a los vecinos y vecinas es que La Granja es un municipio muy acogedor y agradable para vivir. Para finalizar, queda muy poco para terminar este 2026 y el año que viene nos volveremos a ver en las urnas. Un abrazo para todos y todas.

> **La situación económica ha mejorado desde que entramos. El 7 de diciembre de aquel año solo disponíamos de una cuenta con 1.126 euros**

> **Hay un proyecto que tenemos pendiente y que nos habría gustado tener ya en marcha: la construcción de nuevas viviendas"**

ECONOMIA

Xàtiva aprova els pressupostos de 2027, que superen per segona vegada els 40 milions

▶ ELS COMPTES INCLOUEN LA CONSTRUCCIÓ D'UN APARCAMENT PÚBLIC DE TRES PLANTES A L'ESTACIÓ D'AUTOBUSOS, AMB LA REDACCIÓ DEL PROJECTE TÈCNIC COM A PRIMER PAS

■ REDACCIÓ | **XÀTIVA**

L'Ajuntament de Xàtiva ha aprovat en sessió plenària els pressupostos municipals per a l'exercici 2027, que ascendixen a 40.070.762,82 euros, una xifra que supera per segona vegada en la història de la ciutat la barrera dels 40 milions. Els nous comptes, que representen un increment de 465.971 euros respecte a 2026, un 1,18%, permetran culminar el cicle inversor desenvolupat durant la legislatura i impulsar nous projectes estratègics per al futur del municipi.

El pressupost contempla 3.544.894 euros en inversions reals, distribuïts en 33 aplicacions pressupostàries que abasten pràcticament totes les àrees municipals. D'esta quantitat, 1,65 milions procedixen directament de recursos municipals, mentre que els 1,89 milions restants es finançaran mitjançant una operació de préstec destinada a inversions. Es tracta d'un programa inversor que combina la renovació d'infraestructures, la millora dels serveis públics i la posada en marxa de noves actuacions que marcaran el desenvolupament de Xàtiva durant els pròxims anys.

L'alcalde de Xàtiva, Roger Cerdà, ha destacat que "este pressupost representa la culminació de quatre anys de treball intens per modernitzar la nostra ciutat. Hem impulsat prop d'un centenar de projectes durant esta legislatura, renovant infraestructures, recuperant patrimoni i millorant els serveis públics. Ara consolidem tot este esforç i, al mateix temps, posem les bases de la Xàtiva que volem per als pròxims anys".

L'alcalde, Roger Cerdà, al costat del regidor d'Hisenda, Ignacio Reig, durant la presentació dels pressupostos. / EPDA

NOVA ESTACIÓ D'AUTOBUSOS

Una de les principals novetats dels pressupostos de 2027 és l'impuls d'un projecte estratègic: la construcció d'un nou aparcament públic a l'estació d'autobusos. La infraestructura es planteja com un edifici de tres plantes, amb l'estació situada a la planta baixa i dues plantes superiors destinades a estacionament.

Els comptes municipals contemplen l'inici d'esta actuació mitjançant la redacció del projecte tècnic, que permetrà definir les característiques de l'equipament, concretar les necessitats econòmiques i avançar en la recerca de finançament per a la seua futura execució. La iniciativa pretén donar resposta a dues necessitats de la ciutat: modernitzar les instal·lacions del transport públic i ampliar l'oferta d'aparcament al nucli urbà.

MILLORES PER A 2027

Els espais verds i les instal·lacions esportives també concentren una part destacada de les inversions. Els comptes contemplen 362.400 euros per a la millora del patrimoni natural urbà, amb actuacions de renovació, manteniment i adquisició de maquinària. Dins d'este apartat destaca especialment la consignació de 175.000 euros per a completar la recuperació del Jardí del Bes, un espai emblemàtic de la ciutat.

L'esport comptarà amb 234.000 euros destinats a la millora de les instal·lacions municipals. La principal actuació serà la reforma del Pavelló de Voleibol, que rebrà 147.000 euros en 2027, els quals se sumaran als 162.000 euros consignats en l'exercici anterior. D'esta manera, la inversió prevista per a esta instal·lació arribarà als 309.000 euros, una quantitat que permetrà dur a terme la seua modernització.

La millora de les infraestructures urbanes constituïx un altre dels eixos del pressupost. En este sentit, es destinen 413.000 euros a actuacions en vies públiques, entre les quals destaquen 100.000 euros per a intervencions al nucli antic i més de 156.000 euros per a la reparació de camins. També es contemplen actuacions de pavimentació, millora de voreres i accessibilitat, amb l'objectiu de continuar renovant els carrers i els espais públics dels diferents barris.

La modernització del cicle hidràulic municipal comptarà amb 265.000 euros, dels quals més de 213.000 es destinaran a la renovació de la xarxa d'aigua potable. Les principals intervencions afectaran els carrers Peris i Argenteria, l'avinguda de Simat i la connexió amb els polígons industrials, amb l'objectiu de reforçar el subministrament i adaptar-lo a les necessitats de creixement de la ciutat. A estes quantitats se sumen 93.000 euros per a millores en el clavegueram i nous col·lectors, com també 77.000 euros per a completar el Pla de Seguretat de les Vies Urbanes i renovar elements de l'enllumenat públic.

Pel que fa a la mobilitat sostenible, el pressupost reserva 190.000 euros, amb una partida de més de 86.000 euros destinada a la segona fase del carril bici urbà. La seguretat ciutadana també rebrà 90.000 euros per a la renovació d'equipaments, sistemes de seguretat i utillatge.

PATRIMONI I CULTURA

El Centre Raimon d'Activitats Culturals (CRAC) continuarà sent una de les grans apostes municipals, amb una dotació de 627.174,97 euros per a donar continuïtat a este projecte estratègic de recuperació patrimonial i dinamització cultural. La inversió permetrà continuar avançant en una infraestructura destinada a convertir-se en un referent cultural de la ciutat.

En matèria de patrimoni, els comptes incorporen una primera anualitat de 30.000 euros per a l'adquisició de l'immoble de l'antiga Impremta Mateu, com també 25.000 euros per a adquirir terrenys al paratge natural municipal de la Cova Negra, concretament entorn de la Casa de la Llum. La modernització dels serveis municipals també es reflectix en les partides destinades a equipaments públics, amb 210.000 euros per a la millora d'edificis i dependències municipals i 80.000 euros per a renovar equipaments informàtics i de comunicacions.

D'altra banda, el vessant social constituïx una altra de les prioritats dels comptes aprovats. L'àrea de Benestar Social incrementarà en 374.000 euros els recursos destinats a personal, principalment per les necessitats derivades del contracte programa i l'adequació de les retribucions professionals.

Este reforç s'emmarca en un augment global d'1,25 milions d'euros en el capítol de personal municipal, que arribarà als 15,41 milions per a garantir el funcionament dels diferents departaments i l'atenció a la ciutadania.

A més, l'Ajuntament posa en valor la culminació del Centre de Dia Comarcal, amb les obres de l'edifici finalitzades i l'equipament adquirit, una infraestructura que permetrà ampliar els recursos d'atenció a les persones majors i les seues famílies.

"Una ciutat no avança únicament amb grans obres. També ho fa quan reforça els serveis socials, cuida les persones més vulnerables i garantix una administració capaç de respondre a les necessitats de la ciutadania. Este pressupost combina les dues coses: transformació urbana i compromís social", ha remarcat Roger Cerdà.

Les inversions també preveuen la reforma del pavelló de voleibol, la recuperació del Jardí del Bes i una nova fase del carril bici

ESTABILITAT FINANCERA

L'increment de la capacitat inversora es combina amb una política de contenció del deute. Segons les previsions municipals, l'endeutament se situa al voltant del 30%, lluny del 110% registrat en 2015, amb un deute viu estimat d'entre 12 i 13 milions d'euros.

El pressupost contempla més d'1,16 milions d'euros per a amortitzacions i 250.000 euros per al pagament d'interessos, mantenint una política financera que ha permés reduir progressivament l'endeutament mitjançant amortitzacions anticipades i conservar la capacitat per a afrontar noves inversions sense comprometre l'estabilitat econòmica municipal.

"Hem demostrat que és possible invertir, millorar els serveis públics i mantindre una gestió econòmica responsable. Hui Xàtiva té més capacitat per afrontar nous reptes sense comprometre la seua estabilitat financera", ha manifestat l'alcalde.

Cerdà ha conclòs que "estos pressupostos no són únicament el tancament d'una legislatura, sinó el punt de partida de nous projectes que marcaran el futur de Xàtiva. Hem treballat per transformar la ciutat, però sobretot per deixar-la millor preparada per a continuar avançant. Eixe és el nostre compromís: una Xàtiva amb més inversió, més serveis, més oportunitats i més futur".

CULTURA

José Ramón Blesa pinta un quadre cada setmana contra la guerra a Gaza

▶ EL PINTOR XATIVÍ IMPULSA 'JA HI HA PROU', UN PROJECTE ARTÍSTIC QUE DENUNCIA EL CONFLICTE I RETRATA EL PATIMENT DE LA POBLACIÓ PALESTINA

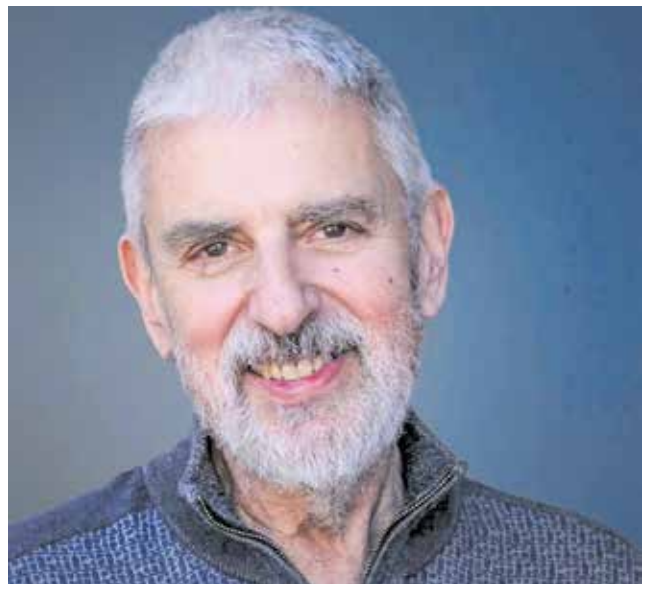

El pintor José Ramón Blesa, al costat de dos dels quadres del projecte 'Ja hi ha prou'./ JOSÉ RAMÓN BLESA

■ JUDIT J.M | XÀTIVA

El pintor xativí José Ramón Blesa ha trobat en l'art una manera de denunciar el patiment de la població de Gaza. Des del passat mes d'agost, l'artista publica cada setmana a les xarxes socials una nova obra inspirada en la realitat que es viu al territori palestí. Bombardejos, famílies que fugen de les seues cases, mares amb xiquets i persones desplaçades són algunes de les escenes que protagonitzen esta sèrie, que ha batejat amb el nom de 'Ja hi ha prou'.

La iniciativa va sorgir després de pintar una obra sobre Gaza per a una exposició organitzada pels pintors setabenses en la Fira de Xàtiva. En aquell quadre representava un home traient d'entre les runes un xiquet mort. La força d'aquella imatge el va portar a plantejar-se un repte: continuar treballant esta temàtica i compartir una pintura nova cada setmana mentre la situació no canvie.

"La idea és fer cada setmana un quadre sobre Gaza: panoràmiques, persones desplaçant-se, escenes dramàtiques de mares amb xiquets o bombardejos. En definitiva, representar el que està passant allí i deixar constància d'esta realitat", explica Blesa.

Per a elaborar les obres, el pintor partix de fotografies publicades per periodistes i mitjans de comunicació que informen des de la zona. El seu objectiu no és reproduir-les directament, sinó reinterpretar-les a través de la pintura. "Intente expressar un poc la realitat. Agafe imatges d'internet i les interprete d'una manera més expressionista, donant-los un sentit més plàstic i pictòric perquè no siguen simplement una reproducció fotogràfica", assenyala.

LA PINTURA REIVINDICATIVA

Blesa pinta des dels huit anys i ha dedicat bona part de la seua vida al dibuix i a la pintura. Després d'estudiar Belles Arts, va començar a impartir classes particulars i va treballar durant uns dotze anys en una escola impulsada per l'Ajuntament de l'Alcúdia de Crespins. Posteriorment, va obrir acadèmies pròpies a Canals i Xàtiva.

Nascut a Xàtiva, l'artista ha desenvolupat al llarg dels anys diferents projectes centrats en qüestions socials i històriques. Entre ells destaca una exposició sobre la crema de Xàtiva de 1707, titulada Mig de 1707, així com altres treballs sobre la immigració i les persones que arriben a les costes europees.

La denúncia social és, per tant, una constant en la seua trajectòria. "Sempre hi ha moltes temàtiques reivindicatives i de preocupació per les persones a les quals els falten coses", explica.

Blesa vol que la col·lecció 'Ja hi ha prou' servisca per a conscienciar la societat sobre la situació que es viu a Gaza. Encara que no descarta reunir les obres en una exposició en el futur, assegura que esta no és la seua prioritat, ja que el seu principal objectiu és transmetre un missatge de denúncia i reivindicació.

"La meua idea és aportar un poc de reivindicació i posar el meu granet d'arena perquè això no continue passant", afirma.

Mantindre el ritme d'una obra setmanal també suposa un esforç personal. El pintor treballa de manera molt autònoma i s'encarrega de preparar els materials, les teles i els bastidors. De fet, assegura que té més de mil quadres i que els costos que comporta la pintura l'obliguen a elaborar bona part dels seus propis materials.

Malgrat les dificultats, intenta publicar les obres cada dijous o divendres.

Però, per damunt de les pintures, Blesa té clar quin és el missatge que vol fer arribar. "Més que els quadres, m'agradaria que la gent prenguera consciència del significat d'esta frase. Que tots diguen 'Ja hi ha prou', perquè això és insuportable", reivindica.

"Ja hi ha prou de tanta massacre, tanta violència i tant d'abús de poder", conclou l'artista.

PATRIMONI

Xàtiva estudia donar una nova vida a dos palaus històrics com a habitatges públics

▶ LA UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA ESTUDIARÀ POSSIBLES USOS RESIDENCIALS PER ALS DOS IMMOBLES

■ REDACCIÓ | XÀTIVA

Dos palaus del nucli històric de Xàtiva podrien tindre una nova vida com a habitatges públics. Es tracta de la Casa-Palau de Luis Cerdà, al carrer Roca, i de la Casa-Palau del Baró del Sacre-Lliri, al carrer d'Engai, dos immobles històrics sobre els quals estudiants de la Universitat Politècnica de València (UPV) elaboraran propostes per a estudiar-ne la possible reconversió residencial.

L'Ajuntament de Xàtiva i la UPV han acordat col·laborar en este projecte mitjançant un conveni amb l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura. Els treballs acadèmics analitzaran les característiques dels dos edificis i les alternatives per a adaptar-los a un ús residencial públic, amb preferència per a persones joves i col·lectius en situació de vulnerabilitat.

El projecte començarà amb la Casa-Palau de Luis Cerdà, situada al número 15 del carrer Roca, i la Casa-Palau del Baró del Sacre-Lliri, al número 4 del carrer d'Engai. L'alumnat treballarà en diferents propostes arquitectòniques per a valorar com es podrien distribuir i adaptar els espais a les necessitats d'un futur ús residencial.

A més del taller de projectes, el conveni obri la porta a desenvolupar treballs de fi de grau i de màster, com també altres estudis relacionats amb la rehabilitació patrimonial, l'habitatge públic i la regeneració urbana del nucli històric.

Per a dur a terme els treballs, l'Ajuntament facilitarà a la universitat els plànols, la informació històrica i la normativa urbanística disponible. També es programaran visites als edificis per part de l'alumnat i del professorat.

Les propostes que sorgisquen d'este treball es presentaran posteriorment en una exposició pública en un espai municipal, de manera que la ciutadania puga conéixer les diferents opcions plantejades. La regidora d'Habitatge, Lena Baraza, ha assenyalat que l'acord permetrà estudiar noves fórmules per a ampliar l'habitatge públic i recuperar alhora edificis patrimonials. També ha defensat la necessitat de donar nous usos als immobles del centre històric per a afavorir que continue sent un espai habitat i amb activitat.

Cal tindre en compte, però, que el conveni no suposa l'aprovació de cap projecte d'obres ni garantix que els dos palaus acaben convertint-se en habitatges. Les propostes de la UPV tindran caràcter acadèmic i podran servir de base per a valorar possibles intervencions municipals en el futur.

La Casa-Palau de Luis Cerdà i la del Baró del Sacre-Lliri centraran els estudis de l'alumnat

L'acord tindrà una durada inicial d'un any, amb possibilitat de pròrroga, i no comportarà transferències econòmiques directes entre les dues institucions.

SOCIETAT

La Casa de les Dones de Xàtiva atén 71 persones afectades pel càncer

▶ EL SERVEI SUMA 172 SESSIONS PSICOLÒGIQUES EN EL SEU PRIMER ANY

■ REDACCIÓ | XÀTIVA

El servei d'atenció psicològica a persones afectades pel càncer de la Casa de les Dones de Xàtiva ha atés 71 persones durant el seu primer any de funcionament, en què ha realitzat 172 sessions individuals. El recurs va nàixer després que la Generalitat Valenciana deixara de prestar esta atenció, una situació que va portar l'Ajuntament a assumir el servei per evitar que les persones afectades i les seues famílies es quedaren sense suport emocional.

Durant este primer any, l'atenció individual s'ha complementat amb un grup de suport psicològic format per huit pacients, que ja ha celebrat huit sessions. Este espai permet a les participants compartir les seues experiències, posar en comú les preocupacions i afrontar les diferents etapes de la malaltia amb el suport d'altres persones que travessen situacions semblants.L'Ajuntament va anunciar el desembre de 2025 que assumiria este servei després de la desaparició del recurs autonòmic. La decisió buscava donar continuïtat a l'acompanyament psicològic en un moment en què les persones afectades pel càncer poden necessitar ajuda per gestionar els canvis i les dificultats emocionals que comporta la malaltia.

La por, l'ansietat, la incertesa o les dificultats per adaptar-se als canvis personals i familiars són algunes de les situacions que poden aparéixer al llarg d'un procés oncològic. En este context, l'atenció psicològica oferix un espai per expressar estes emocions i disposar d'eines per afrontar-les.

FESTES

Cerdà es prepara per a Sant Antoni: tradició, foguera i ganes de fer poble

▶ EL MUNICIPI, QUE S'ACOSTA ALS 400 HABITANTS, REIVINDICA SANT ANTONI COM A PUNT DE TROBADA I INTEGRACIÓ

■ REDACCIÓ | **CERDÀ**

Cerdà ja mira cap a Sant Antoni. El municipi es prepara per a una de les celebracions més importants del seu calendari festiu. Una cita que combina tradició, convivència i, sobretot, moltes ganes de retrobar-se. Un dels pròxims moments destacats serà el nomenament de l'abanderat, que marcarà l'inici del compte arrere per a una festa que cada any mobilitza tot el poble.

I si hi ha un element que concentra bona part de l'expectació és la tradicional foguera. Després de l'experiència de l'any passat, enguany els veïns esperen que les condicions meteorològiques permeten encendre-la quan toca.

En l'última edició, el mal oratge i les condicions de seguretat van obligar a ajornar la cremà durant setmanes, fins al punt que la foguera va acabar convertint-se en protagonista inesperada de les xarxes socials municipals.

Diversos moments de la celebració de Sant Antoni a Cerdà, una festa que cada any ompli els carrers del municipi. / PLÁCIDO GONZÁLEZ

L'Ajuntament fins i tot li va dedicar una publicació especial per Sant Valentí, el 14 de febrer, quan encara continuava plantada. Una història d'amor amb final pendent que enguany, esperem, tinga un desenllaç més puntual.

Per a l'alcalde de Cerdà, José Luis Gijón, Sant Antoni és molt més que una celebració festiva. És una oportunitat per a reunir la gent del poble, retrobar-se amb aquelles persones que viuen fora durant bona part de l'any i compartir uns dies en què els carrers recuperen una vida especialment intensa. L'alcalde també ha volgut posar l'accent en la capacitat de la festa per a integrar els nous veïns que s'han anat incorporant al municipi, que ja s'acosta als 400 habitants. Sant Antoni és, en este sentit, una ocasió perquè totes les persones que formen part de Cerdà, independentment de quan hi hagen arribat, se senten part d'una mateixa comunitat.

Gijón reivindica la importància de mantindre viu este esperit de poble i de continuar construint una comunitat que aculla tothom. "El més important és que la gent es trobe, que els qui viuen fora puguen tornar i compartir estos dies amb els seus, i que les persones que s'han incorporat recentment a Cerdà se senten també part de la festa i del municipi".

"Estem molt prop dels 400 habitants i volem continuar sent un poble que acull, que estima i que cuida la seua gent. Ací no importa d'on ve cadascú, sinó les ganes de formar part d'un projecte comú: Cerdà", ha destacat l'alcalde.

Perquè Sant Antoni és, sobretot, una ocasió per a retrobar-se, donar la benvinguda als qui arriben i recordar que fer poble és una tasca compartida durant tot l'any. I enguany, si el temps acompanya, amb la foguera cremant quan toca.

El nomenament de l'abanderat marcarà el compte arrere d'una festa que cada any fa tornar molts veïns i veïnes

MEDI AMBIENT

Cerdà avança amb el porta a porta

■ REDACCIÓ | **CERDÀ**

Cerdà ha començat a posar en marxa el sistema de recollida de residus porta a porta i les primeres dades conviden a l'optimisme. El municipi està registrant una reducció molt significativa de la fracció resta, és a dir, els residus que no es poden separar per a reciclar-los i que acaben en l'eliminació final. Es tracta d'una de les fraccions que més necessiten reduir-se per a avançar cap als objectius europeus de reciclatge i gestió sostenible dels residus.

Des de l'Ajuntament destaquen especialment la resposta de la ciutadania durant estes primeres setmanes d'implantació. La implicació dels veïns i veïnes està sent fonamental perquè el nou model funcione i les dades comencen a reflectir l'esforç col·lectiu.

L'alcalde de Cerdà, José Luis Gijón, ha volgut traslladar públicament el seu agraïment i reconeixement a tota la població. "Volem donar les gràcies als veïns i veïnes per la implicació que estan demostrant. Sabíem que un canvi d'estes característiques necessitava la col·laboració de tothom, però la resposta està sent molt positiva i les primeres dades ens animen a continuar treballant en esta direcció".

L'Ajuntament acompanya la ciutadania en el canvi

Per la seua banda, Juanjo Juárez, regidor de Parcs, Jardins i Medi Ambient, ha destacat també el grau de compromís que està demostrant la població i ha insistit en la importància d'entendre el porta a porta com un procés d'adaptació compartit.

"Som conscients que qualsevol canvi d'hàbits necessita un temps d'adaptació. Per això, des de l'Ajuntament volem que la gent sàpia que estem ací per acompanyar-la, resoldre dubtes i ajudar en tot allò que siga necessari. Els veïns i veïnes poden comptar amb l'equip de govern durant tot este procés", ha assenyalat.

El regidor ha remarcat que l'objectiu és avançar progressivament, sense deixar ningú arrere i aprofitant la implicació que ja està demostrant la ciutadania. "Açò és una feina de tots i totes. Poquet a poquet, amb paciència i anant units i unides, aconseguirem que el nou sistema funcione i que Cerdà continue avançant cap a una gestió dels residus més responsable".

Les primeres dades del nou sistema de recollida selectiva reflectixen una reducció molt important de la fracció resta i l'Ajuntament agraïx la col·laboració de la ciutadania

Un treballador durant les tasques de recollida / EPDA

Les primeres dades del porta a porta marquen l'inici d'una etapa positiva per al municipi, en què la col·laboració entre l'Ajuntament i la ciutadania serà fonamental per a consolidar els nous hàbits i mantindre els resultats aconseguits.

VALÈNCIA

Deu pobles de La Costera i La Canal de Navarrés, contra el despoblament

▶ LA DIPUTACIÓ DE VALÈNCIA DESTINA 229.216 EUROS A DIVERSOS MUNICIPIS, EN UN CONTEXT MARCAT PEL REPTE DE MANTINDRE ELS SERVEIS, GARANTIR OPORTUNITATS I PRESERVAR LA VIDA A LES LOCALITATS DE L'INTERIOR, AMB INICIATIVES EDUCATIVES, TURÍSTIQUES I CULTURALS

Bicorp i Quesa, municipis de La Canal i La Granja, municipi de La Costera. / EPDA

■ JUDIT J.M | VÀLENCIA

Mantindre obertes les escoles, garantir els serveis bàsics, facilitar que les famílies puguen establir-se i conservar els espais que donen vida als pobles són alguns dels reptes als quals s'enfronten les localitats menudes de l'interior valencià. La lluita contra el despoblament continua sent una de les principals preocupacions dels municipis de la Costera i la Canal de Navarrés, que busquen fórmules per a garantir el futur dels seus pobles i aconseguir que viure-hi siga una opció amb oportunitats.

En este context, deu municipis de les dos comarques rebran un total de 229.216 euros de la Diputació de València a través del Fons de Cooperació Municipal per a la Lluita contra el Despoblament corresponent a 2026. La institució provincial ha aprovat una dotació global d'1,69 milions d'euros per a 82 localitats de la província.

Les aportacions tenen caràcter incondicionat i no finalista, de manera que els ajuntaments poden destinar els recursos a finançar activitats i serveis de la seua competència, sense haver de vincular-los a una actuació concreta. L'objectiu és reforçar la capacitat econòmica dels consistoris i ajudar-los a mantindre els serveis públics en municipis que afronten dificultats demogràfiques.

Més de cinc parelles han acabat comprant-se una casa a Enguera després de descobrir el municipi a través de les visites guiades

MÉS ENLLÀ DE LES AJUDES

Les subvencions representen un suport econòmic per als ajuntaments, però el repte de mantindre vius els pobles va molt més enllà del finançament. La disponibilitat de serveis educatius, l'atenció sanitària, les comunicacions, les oportunitats laborals i l'accés a l'habitatge són factors que condicionen la decisió de quedar-se o marxar.

A la Canal de Navarrés, municipis com Anna i Enguera concentren les aportacions més elevades de la convocatòria. Les dos localitats afronten el repte de continuar oferint serveis i activitat en un territori on la distància amb altres nuclis urbans condiciona les necessitats dels veïns i veïnes.

En el cas d'Anna, els recursos educatius i els serveis dirigits a les famílies són fonamentals per a mantindre població. Entre les iniciatives impulsades destaca l'aula infantil de 2 a 3 anys, que amplia l'oferta educativa i facilita la conciliació familiar.

A més, el municipi busca aprofitar el seu patrimoni natural i cultural per a generar activitat econòmica i atraure visitants. Una de les novetats d'enguany ha sigut la celebració de la primera Fira Turística de l'Aigua, una iniciativa que ha reunit durant tres dies propostes gastronòmiques, culturals i comercials al voltant d'un dels elements més representatius de la localitat.

Per la seua banda, Enguera aposta per dinamitzar l'activitat econòmica i aprofitar els recursos del municipi. La Feria del Aceite és una de les iniciatives que contribuïxen a donar visibilitat a la producció local i al sector agrícola. A esta aposta se suma De Ruta por Enguera, un programa de visites guiades gratuïtes que, des de març de 2024, ha superat les 100 rutes i els 2.000 participants, segons les dades facilitades per l'organització.

La iniciativa combina recorreguts pel patrimoni històric i artístic, rutes senderistes i experiències vinculades a la gastronomia i les tradicions. Entre les propostes destaca la Ruta del Aceite, que inclou una visita a la cooperativa Campoenguera i una degustació d'oli d'oliva verge extra. El projecte busca que els visitants no sols coneguen el municipi, sinó que també consumisquen en els seus comerços, bars i restaurants, de manera que el turisme es convertisca en una font d'activitat per a l'economia local.

Segons explica Toni, guia de les visites, més de cinc parelles que han participat en el programa han acabat comprant-se una casa a Enguera després de conéixer la localitat. Una anècdota que mostra com estes iniciatives poden contribuir, més enllà de l'atracció de visitants, a generar vincles duradors amb el municipi.

Altres localitats com Quesa, Bicorp i Bolbaite també necessiten mantindre els serveis i aprofitar els recursos del seu entorn per a garantir la continuïtat de la vida als seus nuclis urbans. En este sentit, Bicorp i Quesa aposten pel turisme de naturalesa com una via per a atraure visitants i generar activitat econòmica. A través del projecte Sendes de la Comunitat Valenciana, la Generalitat està millorant i promocionant

Castillo-Palacio de los Condes de Cervellón d'Anna. / EPDA

diferents itineraris de senderisme en els dos municipis.

A Bicorp, destaca la senda 236, que transcorre al costat del riu Fraile i permet descobrir els seus paisatges, gorgs i formacions rocoses. A Quesa, les actuacions inclouen rutes com la 203, que dona accés a un enclavament de gran valor patrimonial: les pintures rupestres declarades Patrimoni Mundial per la UNESCO. Estes iniciatives busquen convertir el patrimoni natural i cultural en un atractiu turístic que contribuïsca a dinamitzar l'economia dels pobles de l'interior.

FIXAR POBLACIÓ

A la Costera, la Granja de la Costera representa un exemple de la importància que tenen els serveis educatius en els municipis de dimensions reduïdes. Amb una població al voltant de 300 habitants, mantindre l'escola i garantir que les famílies tinguen recursos per a criar els seus fills i filles al poble és fonamental per a evitar la pèrdua de veïns i veïnes.

El centre educatiu ha aconseguit duplicar el nombre d'alumnes i compta amb aula de 0 anys. La continuïtat d'estos serveis és especialment important en els pobles menuts, on la pèrdua d'alumnat pot posar en risc la permanència dels centres i, amb això, un dels principals atractius per a les famílies que valoren instal·lar-s'hi.

Però l'escola no és l'únic element que contribuïx a mantindre la identitat i la cohesió d'una localitat. Les tradicions i el patrimoni també tenen un paper important en la vida dels municipis. Enguany, la Granja ha commemorat el VIII Centenari de la mort de sant Francesc d'Assís amb una programació especial que ha tingut com a acte central una processó magna el 4 d'octubre. La celebració va reunir imatges i representants de diferents parròquies i localitats de la comarca. Una iniciativa que, més enllà del component religiós, ha permés posar en valor la història local, recuperar la memòria col·lectiva i reforçar els vincles entre municipis.

RECUPERAR ESPAIS

La lluita contra el despoblament també implica conservar el patrimoni i disposar d'espais públics que afavorisquen la convivència. A Torrella, un dels exemples més recents és la remodelació del Mirador de la Costera, situat al paratge de la Serreta, que ha tornat a obrir després de nou mesos tancat per les obres de condicionament.

La intervenció ha permés recuperar elements patrimonials com el Calvari, construït el 1991, els taulells de les catorze estacions del qual es trobaven deteriorats. També s'han habilitat zones de descans amb taules i jocs infantils, s'han recuperat elements tradicionals dels antics espais de joc i s'ha millorat el camí d'accés.

L'actuació, impulsada per l'Ajuntament i finançada a través del Pla Conviure de la Generalitat Valenciana de 2023, busca que la Serreta torne a ser un punt de trobada per als veïns i veïnes. Encara que no forma part del fons provincial contra el despoblament, exemplifica una altra de les necessitats dels municipis menuts: conservar els espais comuns, recuperar el patrimoni i oferir llocs on la ciutadania puga reunir-se i gaudir del seu entorn.

Les ajudes de la Diputació són un suport per als deu municipis, però frenar el despoblament exigix molt més: garantir l'accés a l'habitatge, la faena, l'educació, la sanitat i unes bones comunicacions.

El repte és aconseguir que els pobles continuen sent llocs on viure, créixer i construir un futur sense haver de marxar per falta d'oportunitats.

229.000 euros

La Canal de Navarrés rebrà un total de 172.833,46 euros, repartits entre els municipis d'Enguera (40.640,88 euros), Anna (40.640,88 euros), Bolbaite (29.885,95 euros), Quesa (23.544,61 euros), Bicorp (21.281,59 euros) i Millares (16.839,55 euros).

La Costera rebrà un total de 56.383,12 euros, que es repartiran entre quatre municipis: la Granja de la Costera (17.121,32 euros), Vallés (13.510,38 euros), Torrella (13.302,44 euros) i Estubeny (12.448,98 euros).

LA COSTERA I LA CANAL

La Costera i La Canal milloren les dades de reciclatge amb el porta a porta

▶ LA MANCOMUNITAT DESTACA LA REDUCCIÓ PROGRESSIVA DE LA FRACCIÓ RESTA DESPRÉS DE LA IMPLANTACIÓ DEL NOU SISTEMA

Dos treballadors durant les tasques de recollida de residus amb el sistema porta a porta. / EPDA

■ REDACCIÓ | **XÀTIVA**

La gestió dels residus és un dels grans reptes als quals s'enfronten actualment els municipis. En este context, la Mancomunitat La Costera-Canal ha impulsat la implantació del sistema de recollida porta a porta en quinze municipis: catorze de la comarca de la Costera i Enguera, a la Canal. Una transformació que afecta el dia a dia de milers de veïns i veïnes i que comença a reflectir-se en les dades de recollida selectiva.

Des de la Mancomunitat valoren positivament l'evolució del nou model i destaquen que els primers resultats apunten a una millora progressiva de les xifres de reciclatge, especialment pel que fa a la reducció de la fracció resta. Esta és precisament una de les principals finalitats del canvi: disminuir la quantitat de residus que no se separen correctament i que acaben en la fracció destinada a eliminació.

La iniciativa respon a la necessitat d'adaptar la gestió dels residus als objectius europeus, que exigixen als territoris avançar cap a percentatges més alts de reciclatge i una reducció dels residus destinats a abocador. No complir estos objectius pot comportar conseqüències econòmiques importants per a les administracions. Per això, la implantació del porta a porta representa també una aposta per evitar possibles penalitzacions i avançar cap a un model més sostenible.

El president de la Mancomunitat, José Luis Gijón, ha destacat que esta transformació és fruit d'un treball compartit entre els municipis i d'una aposta per avançar des del consens. "Estem davant d'un canvi important en la manera de gestionar els residus, però també d'una necessitat que no podem ajornar. Hem de millorar les xifres de reciclatge, reduir la fracció resta i adaptar-nos als objectius que marca Europa. Les primeres dades ens indiquen que anem pel bon camí i que, a poc a poc, estem aconseguint els resultats que buscàvem".

El nou model busca reduir els residus que acaben en abocador i evitar les penalitzacions econòmiques per incomplir els objectius europeus

Gijón ha subratllat també la importància que els quinze municipis avancen conjuntament, compartint un mateix objectiu i entenent que la gestió dels residus és una responsabilitat col·lectiva. "Una transformació d'esta dimensió necessita implicació, informació i temps. No es tracta únicament de canviar el sistema de recollida, sinó de consolidar nous hàbits i fer-ho entre tots. La Mancomunitat té precisament esta funció: coordinar esforços, donar suport als municipis i treballar per un objectiu comú".

El president ha volgut agrair també la col·laboració de la ciutadania i ha insistit que els resultats dependran de la continuïtat d'este compromís. "Les dades estan millorant i això és possible gràcies a la implicació dels veïns i veïnes. Hem de continuar avançant, corregint allò que siga necessari i consolidant el sistema. És una feina progressiva, però els primers resultats demostren que l'esforç compartit està donant fruits".

La implantació del porta a porta suposa així un pas important en l'estratègia de la Mancomunitat per a modernitzar la gestió dels residus, complir els objectius europeus i avançar cap a un territori més sostenible, amb quinze municipis que compartixen el repte i treballen en una mateixa direcció.

MOIXENT

Moixent reunix 250 participants en el II Trofeu d'Orientació

■ REDACCIÓ | **MOIXENT**

Moixent ha sigut l'escenari del Campionat Autonòmic d'Orientació Sprint 2026, una competició que ha reunit prop de 300 participants en el marc del Campionat Autonòmic d'Orientació i Sprint. La cita ha coincidit amb la segona edició del Trofeu d'Orientació de la Mancomunitat La Costera-Canal, que després de la primera convocatòria a Xàtiva continua guanyant pes dins del calendari esportiu comarcal.

La prova, organitzada pel CAX Orientació, ha convertit els carrers del municipi en un circuit esportiu en què els participants han combinat velocitat, lectura de mapes i capacitat d'orientació. La competició, corresponent també a una de les proves de la Lliga Autonòmica, ha tingut uns 200 corredors en categories oficials i un centenar en les de promoció.

Participants recorren els carrers i espais del municipi durant la prova d'orientació. / CAX

El recorregut ha passat per diferents zones de Moixent, des dels carrers antics i els espais amb desnivell fins als carrerons estrets del nucli històric i les vies més amples de les zones noves. Una combinació que ha exigit als orientadors prendre decisions ràpides per a trobar les balises i completar el traçat en el menor temps possible.

En l'apartat esportiu, Chris Terkelsen, del C.O. Sant Joan d'Alacant, i Ana Camarasa, del C.E. Colivenc d'Onil, s'han proclamat campions autonòmics en les categories M-21 i F-21 Èlit, respectivament. La jornada també ha deixat tres podis per al club organitzador: Aitana Benito ha aconseguit la primera posició en F-12, mentre que Arnau Benito i Martín Aragón han sigut segon i tercer en M-16.

Des del CAX Orientació han valorat positivament el desenvolupament de la prova i l'acollida dels clubs i participants. També han agraït la implicació de la Mancomunitat La Costera-Canal, l'Ajuntament de Moixent i la Federació d'Esports d'Orientació de la Comunitat Valenciana (FEDOCV), com també el suport de les empreses col·laboradores i dels veïns i veïnes del municipi.

Per la seua banda, el president de la Mancomunitat, José Luis Gijón, ha destacat el paper de l'esport per a fomentar hàbits saludables, la convivència i la cooperació entre municipis. També ha agraït la tasca del club xativí i de les entitats implicades, i ha defensat la continuïtat d'estes iniciatives: "Quan tots els municipis anem units, fem més força". Una aposta que busca donar visibilitat a l'orientació i projectar els atractius de la Costera i la Canal.

CANO BOLUDA

SERVICIOS PROFESIONALES

canoboluda_inmobiliaria

www.canoboluda.com

ABOGADOS | SEGUROS | AGENCIA INMOBILIARIA

PREVALORAMOS TU PROPIEDAD SIN COMPROMISO

DISPONEMOS DE LAS MEJORES VIVIENDAS PARA TI

PRUEBA EL METODO CANO BOLUDA

MILES DE VENDEDORES Y COMPRADORES YA HAN DISFRUTADO DE NUESTRO METODO

RED INMOBILIARIA

- **NAVARRÉS**, CALLE LA IGLESIA, 13
- **CHELLA**, PLAZA ADOLFO GIMENEZ DEL RIO, 5
- **ANNA**, PLAZA EL LABRADOR, 6 IZQ
- **XÁTIVA**, PLAÇA LA BASSA, 33 BAJO
- **CANALS**, AVD. JAUME I, 18
- **VALENCIA**, CALLE MEDITERRANEO, 14D BAJO
- **MOIXENT**, PLAZA MAYOR,3
- **ALCÀNTERA DEL XÚQUER**, AVD. RIBERA ALTA, 28
- **CASTELLÓ**, CALLE ARGENTINA, 9
- **CASTELLÓ**, CALLE DIPUTACIÓ, 4
- **AIELO DE MALFERIT**, CALLE ONTENIENTE 4
- **L´OLLERIA**, PLAZA DE LA VIRGEN DE LORETO 2
- **LA POBLA DEL DUC**, CALLE JOSÉ IRANZO 52
- **LA LLOSA DE RANES**, CALLE LA CRUZ 32
- **BENIGANIM**, CALLE PRINCIPE FELIPE 7
- **LA POBLA LLARGA**, CALLE SANT PERE 11

PRÓXIMAS APERTURAS

CASTELLÓ DE RUGAT **GENOVÉS**

LLUTXENT **QUATRETONDA**

www.canoboluda.com - 962 220 651 - inmobiliaria@canoboluda.com

LLANERA DE RANES

Una banda, 125 anys i moltes històries per contar a Llanera de Ranes

▶ LA SOCIETAT CELEBRA AMB UN PROGRAMA ESPECIAL QUE REUNIRÀ EL 20 DE DESEMBRE DIVERSES GENERACIONS DE MÚSICS I ANTICS DIRECTORS

La Unió Musical de Llanera de Ranes, en una imatge antiga i les altres actuals. / EPDA

■ JUDIT J.M | LLANERA

La Unió Musical de Llanera de Ranes complix 125 anys i ho celebra amb un programa d'activitats que s'ha desenvolupat al llarg de l'any i que tindrà un dels seus moments més destacats el pròxim 20 de desembre. Més d'un segle de trajectòria en què la societat ha aconseguit mantindre's activa en un municipi menut, gràcies a la implicació de diverses generacions de músics, juntes directives i socis.

Al llarg d'estos 125 anys, la banda ha travessat moments complicats, especialment amb l'esclat de la Guerra Civil, però ha aconseguit continuar endavant. El president de l'entitat, Cristian Climent, destaca precisament l'esforç de totes les persones que han format part de la societat en cada etapa com una de les claus per a mantindre-la viva.

Climent, que va començar com a músic fa 35 anys, està al capdavant de la Unió Musical des de març de 2012. Una trajectòria que enguany el porta a celebrar la seua quinzena Santa Cecília com a president i la trenta-cinquena com a músic.

Entre les activitats organitzades per a commemorar l'aniversari destaca la gran desfilada de Moros i Cristians del passat 31 de juliol. La cita va reunir comparses de diferents municipis amb els quals la Unió Musical manté una relació especial, com Llanera de Ranes, Alacant, Elx, Barxeta, Ibi, Ontinyent, Onil i Beneixama. La jornada va acabar amb un sopar per als participants i el públic assistent.

Precisament, Beneixama és una de les localitats amb les quals la banda manté una vinculació més antiga. La societat acompanya les seues festes de Moros i Cristians des de fa 55 anys de manera ininterrompuda. Una relació que ha anat més enllà de les actuacions musicals: als primers anys, els músics fins i tot s'allotjaven a casa dels festers, fet que va afavorir una convivència que encara hui es traduïx en vincles molt estrets entre les famílies i la banda.

La commemoració també ha portat els músics fins a Astúries. Durant el passat mes d'octubre, la Unió Musical va actuar a la basílica de Covadonga i després va compartir escenari amb la Banda Municipal d'Oviedo. Els integrants de les dues formacions van interpretar diverses peces conjuntament, amb els seus respectius directors al capdavant.

La programació continuarà el dissabte 12 de desembre amb una actuació d'una Big Band formada per músics de la societat. No obstant això, una de les cites centrals arribarà el dia 20, amb una jornada especial de Santa Cecília i Nadal.

Després de la missa i una mascletà, a les 11.45 hores tindrà lloc el concert extraordinari dels 125 anys. La Unió Musical ha convidat antics presidents i directors de l'entitat que encara estan en vida perquè tornen a pujar a l'escenari i dirigisquen una peça cadascun. El concert acabarà dirigit per Azael Tormo, director actual de la banda i la jornada es completarà amb un dinar de germanor.

Els anys compartits dins d'una banda també deixen històries personals. Una de les que guarda Cristian Climent va començar durant les festes de Moros i Cristians d'Onil de 2002, quan va iniciar la seua relació amb Estela, també música de la Unió Musical.

Aquell any, Cristian li va proposar fer un passeig nocturn per Castalla. El que va començar com una invitació durant les festes s'ha convertit en una relació que ja dura 24 anys. La parella té dos fills, Carles i Guillem, i el major ja estudia música a l'escola de la mateixa societat.

Una història més de les moltes que s'han anat construint al voltant de la Unió Musical durant estos 125 anys.

TORRELLA

Torrella torna a obrir les portes del Mirador de La Costera

■ JUDIT J.M | TORRELLA

Després de nou mesos amb les portes tancades, el Mirador de la Costera de Torrella ja està obert al públic. L'espai, situat al paratge natural de la Serreta, va recuperar l'activitat el passat dissabte 14 de novembre, una vegada finalitzades les obres de remodelació i condicionament que han transformat este enclavament tan vinculat a la vida del municipi.

Pujar a la Serreta per a menjar-se la mona en Pasqua, reunir-se amb els amics o simplement gaudir de les vistes de la comarca forma part dels records de moltes generacions. Ara, després de mesos de treballs, l'Ajuntament ha recuperat este punt de trobada amb l'objectiu de fer-lo accessible a més persones. Tal com va explicar l'alcalde, José Vicente Segarra, a El Periódico de Aquí, la voluntat era obrir les instal·lacions perquè la ciutadania poguera començar a gaudir-ne, sense organitzar un acte oficial d'inauguració.

La reobertura marca l'inici d'una nova etapa per a l'espai. De fet, els horaris habituals d'accés i les normes d'ús i funcionament encara estan pendents de concretar-se. Segarra va assenyalar que estes qüestions s'abordarien per a establir les condicions en què es podrà visitar el mirador.

L'actuació ha sigut possible gràcies a una subvenció concedida per la Generalitat Valenciana a través de la Direcció General d'Habitatge, dins del programa Pla Conviure de 2023. L'Ajuntament va presentar un projecte que va obtindre la primera posició en puntuació de la convocatòria, amb l'objectiu de recuperar el patrimoni cultural i paisatgístic de la Serreta i facilitar l'accés a persones majors o amb mobilitat reduïda, que fins ara tenien dificultats per a pujar-hi.

Una de les parts importants de la intervenció ha sigut la recuperació del Calvari, construït l'any 1991. Els taulells que representen les catorze estacions, donats en el seu moment per famílies del poble, es trobaven deteriorats i alguns estaven trencats. Ara s'han recuperat, juntament amb altres elements religiosos que formen part de la història i la memòria del municipi.

Però la Serreta no és només un lloc per a contemplar el paisatge. El projecte també ha incorporat espais pensats per a passar-hi el temps. A la zona de l'esquerra del recorregut s'han habilitat àrees de descans amb taules i jocs infantils. En este apartat, a més, s'han recuperat elements tradicionals dels antics espais de joc del poble per a donar-los una nova vida. També s'ha millorat el camí que ja existia i que permet l'accés dels vehicles de manteniment.

La remodelació també ha volgut conservar el passat d'un enclavament que té un important valor històric. Segons va explicar Segarra, la Serreta està vinculada a l'etapa musulmana de la zona. De fet, les excavacions arqueològiques realitzades l'any 2008 van traure a la llum una necròpolis amb prop d'un miler de tombes, una troballa que dona compte de la importància que va tindre este assentament.

La intervenció recupera el Calvari de 1991 i incorpora zones de descans, taules i jocs infantils al paratge natural de la Serreta

El mirador de La Costera. / EPDA

Amb el pas del temps, el paratge també s'ha convertit en un punt de trobada per als habitants de la comarca. Especialment durant la Pasqua, quan era habitual pujar-hi per a compartir la jornada i mantindre tradicions com la de menjar-se la mona. Un ús popular que l'Ajuntament també ha volgut tindre present a l'hora de plantejar la renovació de l'espai.

I, per descomptat, un dels seus grans atractius continua sent el paisatge. Des del Mirador de la Costera es pot contemplar bona part de la plana de Xàtiva i els municipis de l'entorn, com també el castell de Montesa. Una panoràmica que permet observar la comarca des d'un dels seus punts més elevats.

VALLÉS

Vistes de Vallés, municipi de La Costera. / EPDA

Vallés entra en un joc de cartes que reivindica els pobles rurals

▶ SEMILLA RURAL DONARÀ A CONÉIXER LA HISTÒRIA I LES TRADICIONS

■ JUDIT J.M | **VALLÉS**

Vallés, municipi de la comarca de la Costera amb aproximadament 161 habitants ha sigut seleccionat com un dels deu pobles d'Espanya que formaran part de 'Semilla Rural', un projecte que busca donar visibilitat al món rural i reivindicar el valor de les xicotetes localitats.

La iniciativa utilitza un joc de cartes per a donar a conéixer la història, les tradicions i les particularitats dels municipis participants, alhora que aborda un dels grans reptes del territori: la despoblació.

Sota el títol 'Semilla Rural: La supervivencia en La Comarca', el joc proposa als participants afrontar diferents desafiaments per a mantindre vius els pobles i recuperar la seua activitat. Per a aconseguir-ho, caldrà construir cinc elements fonamentals per a la vida comunitària: una plaça major, un herbolari, un taller, un restaurant i una associació.

En el cas de Vallés, el projecte destaca dos de les seues principals senyes d'identitat: el Palau dels Sanz i els camps de tarongers. A més, presenta la localitat amb una descripció que posa en valor el seu entorn natural i el seu ritme de vida: "Entre tarongers i vorejat pel riu Cànyoles, un poble on el paisatge i la vida avancen sense presses."

Vallés compartirà protagonisme amb altres nou municipis de diferents punts d'Espanya: Les Useres, a Castelló; Santa Eulalia i Bueña, a Terol; Bureta, a Saragossa; Noviercas, a Sòria; Orea, a Guadalajara; Villar de la Encina, a Conca; Plañel, a Albacete, i La Junquera, a Múrcia.

Des de l'Ajuntament de Vallés han celebrat la incorporació al projecte i han destacat que formar part d'esta iniciativa és una nova oportunitat per a donar visibilitat al poble i compartir amb altres persones la seua història, les seues tradicions i el seu encant. També han convidat a descobrir els seus carrers, conéixer el seu passat i gaudir de la seua gent i del seu entorn.

D'esta manera, Vallés traspassarà les fronteres de la comarca per a formar part d'una proposta que reivindica que els pobles xicotets també tenen molt de futur i moltes històries per a contar.

CANALS

Canals aprova el pressupost més alt de la legislatura

▶ ELS COMPTES SUPEREN ELS 13 MILIONS D'EUROS SENSE APUJAR ELS IMPOSTOS

■ REDACCIÓ | **CANALS**

L'Ajuntament de Canals tindrà en 2027 el pressupost municipal més elevat de l'actual legislatura, amb uns comptes que superaran els 13 milions d'euros. Es tracta del quart any consecutiu que el consistori aconseguix aprovar els pressupostos en ple, segons ha informat el govern municipal.

Els nous comptes permetran incrementar els recursos destinats a diferents serveis municipals sense que això implique una pujada dels impostos per als veïns i veïnes. Entre les àrees que comptaran amb més dotació econòmica es troben Serveis Socials, Neteja Viària, Cultura i Esports.

Una altra de les apostes del pressupost serà el reforç de la plantilla municipal. En este sentit, l'Ajuntament preveu incorporar més efectius a la Policia Local, com també mestres i professionals de treball social, amb la intenció d'ampliar l'atenció i els serveis que es presten a la ciutadania.

Els pressupostos també inclouen partides destinades a mantindre les festes i tradicions locals, impulsar el comerç de proximitat i protegir l'entorn natural del municipi.

CANALS

Canals recupera l'escultura original de Ricardo Tormo

▶ L'OBRA DE JOSÉ GONZALVO S'UBICARÀ EN UNA NOVA ROTONDA DEL MUNICIPI

■ REDACCIÓ | **CANALS**

L'entrada de l'Ajuntament de Canals acull temporalment l'escultura original de bronze de Ricardo Tormo, una obra de l'artista José Gonzalvo que tindrà una ubicació definitiva en una futura rotonda a l'entrada del municipi. La peça és l'original, mentre que una reproducció es troba al Circuit Ricardo Tormo de Xest. La recuperació de l'escultura ha sigut possible gràcies a una subvenció de la Diputació de València i ha omplit de satisfacció els familiars i amics del pilot.

Escultura de Ricardo Tormo a l'entrada del Ajuntament. / EPDA

L'autor, José Gonzalvo, escultor de Rubielos de Mora, es va formar a les escoles de Belles Arts de Madrid i València i va desenvolupar una trajectòria vinculada a la pintura, el dibuix i l'escultura.

Amb esta actuació, Canals ret homenatge a un dels seus veïns més il·lustres, bicampió del món de motociclisme en 50 cc i referent de l'esport valencià.

LA FONT DE LA FIGUERA

La Font de la Figuera renovarà el Camí Fondo amb 180.000 euros

■ REDACCIÓ | **LA FONT**

El Camí Fondo de la Font de la Figuera millorarà les seues condicions de circulació i la capacitat per a evacuar l'aigua de pluja. La Diputació de València ha aprovat una inversió de prop de 180.000 euros per a renovar l'asfaltat de més d'un quilòmetre d'esta via i actuar sobre el sistema de drenatge, amb l'objectiu de reduir els problemes derivats de les pluges intenses.

L'actuació afectarà un tram d'uns 1.080 metres, comprés entre els encreuaments amb el Camí de la Veredeta i el Camí de l'Ensanxo. A més de renovar el paviment, els treballs permetran corregir un punt elevat del traçat que dificulta el drenatge. En concret, es rebaixarà el perfil del camí en un tram central d'uns 100 metres per a facilitar la circulació de l'aigua.

MÉS CUNETES

Una part important de les obres se centrarà a millorar l'evacuació de les aigües pluvials. Per a això, es netejaran 600 metres de cunetes i se'n construiran 400 metres més, revestides de formigó. També s'instal·laran dos passos transversals d'aigua en els encreuaments amb camins laterals. Un altre dels punts d'intervenció serà la connexió amb el Camí de l'Ensanxo, on es construirà un gual inundable de formigó armat perquè les aigües d'escorrentia puguen continuar el seu recorregut cap a esta via i, posteriorment, en direcció al riu Canyoles.

Les obres inclouran, a més, senyals per a advertir del risc d'inundació en determinats punts, cartells que recordaran la prohibició de travessar zones inundades i elements reflectors per a millorar la visibilitat.

La millora d'esta infraestructura té també una repercussió directa en l'activitat agrícola de la zona. L'alcalde de la Font de la Figuera, Elio Cabanes, ha assenyalat que el Camí Fondo és un dels accessos principals al municipi i dona servei a nombroses parcel·les agràries. Per això, considera que l'actuació és important tant per a la mobilitat dels veïns i veïnes com per a reduir el risc d'inundabilitat quan es produïsquen pluges torrencials.

La intervenció adequarà més d'un quilòmetre de via i millorarà el drenatge amb la neteja de 600 metres de cunetes i la construcció de 400 de noves per evacuar les aigües pluvials

El Camí Fondo de La Font de la Figuera. / EPDA

VALLADA

Més que jugar a casa: S.E Vallada

DIEGO GARCÍA

PERIODISTA

Un dels equips de la Societat Esportiva Vallada en una fotografia dels anys seixanta. / DIEGO GARCÍA

Aficionats seguixen un partit de la Societat Esportiva Vallada des de la tanca del camp. / DIEGO GARCÍA

La història del futbol a Vallada no comença amb la recuperació de l'equip amateur. Ve de molt més arrere, de les vesprades de diumenge al camp de la Saraella i de les generacions que han crescut al voltant d'una pilota. La tornada del primer equip a la competició, després d'un període sense representació amateur, ha tornat a posar en primer pla una entitat que, més enllà dels resultats, forma part de la vida social del municipi.

Per a Manolo Vila, de 75 anys, el futbol de Vallada és també una qüestió de memòria. Seguix l'activitat futbolística local des de la dècada dels seixanta i conserva el record d'una època en què els partits dels diumenges al camp de la Saragella eren una cita habitual per als aficionats. El terreny de joc es convertia aleshores en un punt de trobada per a veïns que compartien una mateixa afició i que feien del futbol una part més de la vida del poble.

Les fotografies antigues permeten acostar-se a aquella etapa. Una de les imatges conservades mostra un dels equips de Vallada dels anys seixanta, encara que no ha sigut possible identificar-ne la temporada exacta. El pas del temps també es percep en les condicions en què es practicava l'esport, en el material i en la manera d'entendre el futbol. El testimoni de Manolo connecta així la situació actual amb una trajectòria que ve de diverses dècades arrere: la d'un club que ha anat canviant, però que continua ocupant un espai en la memòria de diferents generacions.

La recuperació de l'equip amateur ha sigut possible gràcies a la implicació de diverses persones vinculades al club i als mateixos futbolistes. Segons explica el president, Adrián Aliaga Gascó, Blas García va ser una de les figures que més va impulsar la iniciativa, juntament amb els jugadors. La primera reunió va comptar amb Blas i dos o tres futbolistes. En una trobada posterior, una vegada conegudes les condicions plantejades per l'entitat, al voltant de trenta jugadors van mostrar la seua disposició a formar part del projecte.

La proposta passava per integrar l'equip amateur en les mateixes condicions que la resta de categories del club. La quota anual és de 300 euros per jugador, una quantitat que, segons detalla Adrián, és la mateixa que abonen els integrants de les altres categories, a excepció dels Querubins. Inclou les dues equipacions, el xandall, el material esportiu necessari i les despeses administratives i federatives per a competir.

La recuperació, però, no es pot entendre sense recordar l'intent anterior. El president explica que aquella experiència no va tindre continuïtat perquè part dels jugadors no van mantindre el compromís inicial i, a mitjan temporada, van haver de ser futbolistes juvenils els que pujaren a competir amb l'equip. En aquella etapa, una empresa local havia assumit el cost de les equipacions i els xandalls, però el projecte no va continuar més enllà d'una temporada. La nova etapa naix, per tant, amb el repte de consolidar una estructura que puga mantindre's en el temps.

La sostenibilitat econòmica és una altra de les qüestions que expliquen el funcionament de l'entitat. Adrián assenyala que el club es finança mitjançant les quotes, la subvenció municipal, els patrocinadors de les equipacions, la publicitat instal·lada al camp i els ingressos de les entrades dels partits de l'amateur. Els recursos, segons indica, van a un mateix compte: no hi ha una caixa diferenciada per al primer equip i una altra per a les categories de formació. És un model compartit en què les diferents parts de l'entitat contribuïxen al funcionament del conjunt.

GRUPO GASTRO
610 787 354
621 274 997
LA JAMONERIA ANNA
Gastro Playa -NAVARRÉS-
GASTROEVENTS GASTROBAR ANNA
La Gastroneta Street Food
Carnes gourmet Embutidos artesanos Hermanos Ciges
Gastro-Mercat CANALS
Charcutería gourmet Embutidos artesanos Ciges Mercat CANALS

Adrián Aliaga Gascó, president de la Societat Esportiva Vallada. / DIEGO GARCÍA

Manolo Vila, aficionat del Vallada. / D.G

Sergio Blasco, entrenador de l'equip amateur. / D.G

Escut de la Societat Esportiva Vallada. / DIEGO GARCÍA

Des del punt de vista esportiu, Sergio Blasco ha d'afrontar el repte de construir un equip competitiu amb les particularitats pròpies del futbol amateur. Els entrenaments es concentren en dues sessions setmanals, els dimarts i els dijous, una planificació que busca adaptar-se a les obligacions laborals i personals dels futbolistes. Per a l'entrenador, el fet que molts jugadors siguen amics de tota la vida o que es coneguen des de les categories de formació no elimina l'exigència esportiva. La confiança facilita el treball, però també obliga a mantindre clars els papers dins del vestidor i al terreny de joc.

Blasco coneix bona part dels futbolistes des de fa anys i, en alguns casos, els ha entrenat durant la seua etapa de formació. Esta proximitat li permet conéixer no sols les seues capacitats futbolístiques, sinó també les seues personalitats i la manera de reaccionar davant de les diferents situacions. Al mateix temps, ha de combinar eixa relació personal amb les decisions que corresponen a la seua responsabilitat com a entrenador. L'amistat no està renyida amb la competitivitat: quan comença el partit, cadascú ha d'assumir el seu paper.

La Copa representa una altra dimensió del projecte. La competició oferix la possibilitat d'enfrontar-se a equips de categories superiors, recuperar derbis i viure experiències que van més enllà de la lliga. Blasco, tanmateix, també en destaca les dificultats: una plantilla curta pot acusar l'acumulació de partits i les absències, especialment quan no hi ha un equip juvenil del qual incorporar futbolistes. La Copa pot obrir oportunitats, però també exigix recursos i profunditat de plantilla.

La recuperació del primer equip també té una dimensió que va més enllà dels resultats. Blasco observa que els futbolistes s'han convertit en una referència per als xiquets de l'escola. Els més menuts esperen els partits, seguixen els jugadors i troben en ells un exemple pròxim de fins on poden arribar dins del mateix club. Per a l'entrenador, disposar d'un equip amateur amb el qual identificar-se pot reforçar el vincle entre les diferents categories i donar continuïtat al recorregut esportiu dels joves.

Esta proximitat també es manifesta en l'experiència dels mateixos futbolistes. Víctor Muñoz Vila va jugar per primera vegada amb Vallada l'any 2020, en plena pandèmia, després de viure a Madrid. Després va passar per altres equips, entre ells l'Alcúdia de Crespins i l'Olleria, abans de tornar a vestir la samarreta del club del seu poble. La decisió de tornar està relacionada amb una manera de viure el futbol que, segons explica, no havia trobat de la mateixa manera en altres llocs.

Compartir vestidor amb amics i saber que hi ha persones conegudes a la graderia transforma la seua experiència. Víctor conta que hi ha veïns que el paren pel carrer per parlar dels partits i de l'equip. No interpreta esta proximitat com una pressió per haver de rendir davant de tot el poble, sinó com una responsabilitat: la de correspondre a l'afecte que rep. Per a ell, hi ha una diferència entre jugar com a local i sentir que juga a casa.

La recuperació de l'equip amateur reunix, així, diferents maneres d'entendre el mateix club. Per a Manolo, és una part de la història futbolística que ha acompanyat diverses generacions; per a Adrián, un projecte que necessita organització i continuïtat; per a Sergio, una responsabilitat esportiva i una referència per als més joves; i per a Víctor, un lloc on el futbol es barreja amb l'amistat i el sentiment de pertinença.

La S.E. Vallada afronta ara el repte de mantindre viu este projecte. El retorn de l'equip ha tornat a situar el futbol amateur en el calendari esportiu del municipi, però la seua consolidació dependrà de la implicació dels jugadors, del treball de l'entitat i de la capacitat de continuar connectant les diferents generacions que formen part del club.

ESTELA DAROCAS Senadora saliente y exalcaldesa de Navarrés

"SE NOS ESTÁ CASTIGANDO CON LA PROHIBICIÓN DE NAVEGAR EN LA PRESA DE ESCALONA"

FOTO: JAIME SORIANO

■ PERE VALENCIANO | **VALENCIA**

Tras su etapa como alcaldesa y senadora, Estela Darocas repasa los retos de La Canal de Navarrés, como la defensa de la navegación en la presa de Escalona, la recuperación de espacios turísticos como Playamonte y los Chorradores y la necesidad de mejorar las comunicaciones para impulsar el futuro de sus municipios.

► Has pasado de la política municipal, como alcaldesa de Navarrés, a la política nacional, como senadora. ¿ Qué balance haces de esta etapa?

► Mi experiencia como senadora ha sido maravillosa. Salir de un municipio como Navarrés, que supera un poquito los 3.000 habitantes, supone un cambio enorme. Como alcaldesa prácticamente no paraba en el despacho: estaba todo el día en la calle, en contacto con la ciudadanía y sus problemas cotidianos. Es la política de gestión, la que yo llamo la política verdadera. Ir al Senado supone entrar en otra dimensión. Allí trabajas más con las leyes y las comisiones. El cambio fue abismal y tuve que adaptarme. Esta experiencia me ha permitido comprender todavía más la importancia del Congreso y el Senado. Detrás de cada avance del estado de bienestar hay muchas personas que han trabajado durante años.

► ¿Qué reivindicaciones de la comarca has llevado al Senado?

► Una de las cuestiones por las que más he peleado ha sido la defensa de la navegación en la presa de Escalona. Desde que nos prohibieron navegar, he intentado buscar explicaciones y defender los intereses de nuestros municipios. Tenía preparada una moción que finalmente no me ha dado tiempo a presentar, pero sí he formulado preguntas al Ministerio para conocer los motivos. La justificación fue que los arrastres podían generar accidentes, pero yo me pregunto: si la presa es la misma, ¿por qué antes sí se podía navegar y ahora no? Considero que se nos está castigando, y no solamente a Quesa y Navarrés, sino a toda La Canal y a las comarcas de alrededor.

► ¿Qué experiencia has tenido con las dificultades de los ayuntamientos para obtener autorizaciones de la Confederación Hidrográfica del Júcar y qué debería cambiar?

► Es una institución que considero arcaica y que no ha avanzado al ritmo de los tiempos. Necesita actualizarse y tener personas con mentalidades abiertas y ganas de que las cosas salgan adelante. En Navarrés tuvimos que pelear muchísimo para abrir el cauce del barranco que atraviesa el municipio, porque la entrada del pueblo se inundaba cada vez que llovía y la infraestructura empezaba incluso a hundirse. Llegué a presentarme, en vísperas de Navidad, con dos pancartas junto a la Comunidad de Regantes y el Ayuntamiento para reclamar que nos atendieran. Finalmente conseguimos una ayuda de emergencia de alrededor de un millón de euros, aunque el último tramo, de unos 100.000 euros, tuvimos que asumirlo nosotros. Ejecutamos la actuación con muchas limitaciones: no nos permitían echar hormigón y tuvimos que proteger el cauce con grandes piedras.

> **No podemos hablar de luchar contra la despoblación y poner en valor el territorio sin disponer de unas comunicaciones adecuadas"**

► ¿Cómo encontrasteis Playamonte al llegar al Ayuntamiento y qué habéis conseguido con su recuperación?

► Playamonte era una joya completamente deteriorada. En los años setenta había sido un atractivo turístico para nuestra comarca, pero llegó a convertirse prácticamente en una ciudad fantasma. El lago parecía una charca y nadie quería ir. Cuando entramos en el Ayuntamiento, en 2011, uno de nuestros objetivos fue recuperar aquel espacio. Estábamos en plena crisis económica y no había dinero, así que fuimos poco a poco, buscando subvenciones para limpiar y mejorar diferentes zonas. También trabajamos en cuestiones que no se ven, como el saneamiento y el alcantarillado. Playamonte no tenía depuradora y las aguas iban al barranco. Conseguimos que interviniese la EPSAR y, junto con la aportación municipal, instalamos un sistema de filtro verde. Después fuimos completando las actuaciones necesarias para obtener la bandera azul, mejorar el alumbrado y las calles. Hemos completado una primera fase, pero todavía queda avanzar en la urbanización.

► Una de las principales reivindicaciones de La Canal es mejorar el transporte público. ¿Qué problemas tiene la comarca y qué solución plantearías para conectar sus municipios con Valencia?

► Esa es nuestra espinita. El transporte público es lo único que nos falta para ser una comarca completa. Estamos relativamente cerca de Valencia, a aproximadamente una hora en coche, pero no tenemos libertad para desplazarnos cuando lo necesitamos. Si queremos ir a la capital, tenemos que llegar primero a Xàtiva y coger el tren. Esto afecta especialmente a las personas mayores, que necesitan acudir al médico, ir al hospital La Fe o visitar a sus familiares y no siempre tienen vehículo. También dificulta que los turistas puedan llegar a nuestros municipios. Lo que pedimos es un autobús directo a Valencia. Si no puede ser todos los días, al menos tres días a la semana. No podemos hablar de luchar contra la despoblación y poner en valor el territorio sin disponer de unas comunicaciones adecuadas. Además, no podemos valorar todos los servicios públicos exclusivamente por su rentabilidad económica. En Navarrés tenemos un polideportivo que no es rentable, pero ofrece una oportunidad maravillosa para que los jóvenes practiquen deporte. No todos los servicios públicos tienen que ser rentables. Hay que sentar a las administraciones y buscar soluciones conjuntas.

TURISMO

De Ruta por Enguera supera las 100 visitas guiadas y los 2.000 participantes

▶ EL PROGRAMA COMBINA VISITAS CULTURALES Y RECORRIDOS POR EL ENTORNO NATURAL CON EL IMPULSO AL COMERCIO Y LA HOSTELERÍA LOCAL

■ REDACCIÓN | **ENGUERA**

Conocer Enguera a través de su historia, sus artistas, sus calles y los caminos que recorren su entorno natural. Con esta propuesta nació en marzo de 2024 De Ruta por Enguera, un programa de visitas guiadas gratuitas, los sábados por la mañana, que ya ha superado las 100 rutas y los 2.000 asistentes, según los datos facilitados por la organización.

El proyecto está impulsado por la Asociación de Comerciantes de Enguera, AFIC Enguera, la Concejalía de Turismo y el Ayuntamiento de Enguera, con la financiación de la Diputación de Valencia y la Conselleria de Industria, Turismo, Innovación y Comercio. Su objetivo es poner en valor el patrimonio del municipio y, al mismo tiempo, impulsar el comercio a través del turismo.

Desde su puesta en marcha, la iniciativa ha contribuido a llevar el nombre de Enguera por toda la Comunitat Valenciana y las provincias limítrofes. Las visitas ofrecen distintas formas de acercarse a la localidad, combinando propuestas culturales por el casco urbano con recorridos senderistas y experiencias vinculadas a la gastronomía y las tradiciones.

La variedad de temáticas es una de las características del programa. En el ámbito artístico, la Ruta de los Garnelo permite conocer la historia de esta familia de artistas enguerinos y su legado, tanto en la localidad como fuera de ella. Por su parte, Enguera Modernista invita a observar las fachadas, los detalles ornamentales, las casas históricas y los edificios que permiten comprender esta etapa del patrimonio arquitectónico local.

La programación incluye también propuestas como Enguera Medieval, la Ruta de los Museos o la Ruta del Agua y las Fuentes, que ofrecen diferentes miradas sobre la historia y los espacios del municipio. Las rutas dedicadas a las ermitas, las hornacinas y celebraciones como San Gil o San Antón acercan, además, las costumbres y el patrimonio religioso a quienes visitan Enguera.

Participantes de una de las visitas guiadas de De Ruta por Enguera durante un recorrido por el municipio. / EPDA

El entorno natural y el paisaje rural tienen igualmente un papel destacado. La Ruta Senderista al Castillo combina el recorrido a pie con el conocimiento del pasado de la población, mientras que Entre Olivares y Cucos permite descubrir los campos de olivos y las construcciones tradicionales de piedra seca que forman parte de la identidad del territorio.

La Ruta del Aceite conecta especialmente el patrimonio con la actividad económica local. La propuesta combina un paseo por Enguera con una visita a la almazara de la Cooperativa Campoenguera y una cata de aceite de oliva virgen extra, acercando a los participantes a uno de los productos más representativos del municipio.

La iniciativa busca que la experiencia no termine al finalizar la visita. Según la organización, los asistentes aprovechan su estancia para comprar productos típicos, conocer los establecimientos del municipio y descubrir sus restaurantes.

El aceite de oliva, la miel, el embutido, los dulces o la gastronomía enguerina forman así parte de una experiencia que une cultura, paisaje y consumo local. Las rutas sirven como una primera toma de contacto con el pueblo y permiten dar a conocer una oferta que va más allá de sus monumentos.

Más de cinco parejas han acabado comprándose una casa en Enguera después de descubrir el municipio a través de estas rutas

Esta conexión entre turismo y comercio está en el origen del proyecto: atraer visitantes y favorecer que su paso por Enguera también genere actividad en los negocios de la localidad.

Entre las historias que ha dejado el programa destaca la de quienes han establecido un vínculo con Enguera que va mucho más allá de una excursión. Según explica Toni, guía de las visitas, tiene constancia de que más de cinco parejas que participaron en las rutas han acabado comprándose una casa en el municipio, después de conocerlo y enamorarse de él.

Una anécdota que refleja cómo un recorrido guiado puede convertirse en el comienzo de una relación más duradera con el pueblo, sus calles y su entorno.

La programación y la disponibilidad de plazas pueden consultarse en derutaporenguera.com. En cada actividad se detallan la fecha, el horario, la duración y el punto de encuentro, así como las características del recorrido.

Las reservas se pueden realizar directamente desde la web, seleccionando la visita y completando los datos sin efectuar ningún pago. También es posible solicitar plaza por WhatsApp en el 611 786 435, mediante el correo reservas@derutaporenguera.com o a través de la Oficina de Turismo de Enguera, en el 663 342 087, de miércoles a sábado, de 9:00 a 14:00 horas.

Con esta propuesta, De Ruta por Enguera continúa acercando el patrimonio local a nuevos públicos y vinculando su divulgación con un objetivo compartido: que conocer Enguera también contribuya a dar vida a sus comercios, sus restaurantes y sus calles.